

Preteklost in bodočnost Barja

Zanimivo predavanje inspektorja odbora za osuševanje Barja inž. Sbrizaja

Ljubljana, 27. januarja.
Za Barje se Ljubljaničani zanimajo ne-dvomno že od njenega dne, ker je pač z njim tako tesno zvezana usoda Ljubljane. Zadnja leta se zanimamo zarj se posebno, ker se pediamo toliko z regulacijo Ljubljance. Kljub temu pa udeležba na sprostih predavanjih prirodoslovne sekcije Muzejskega društva, ki je bilo v Delavski zbornici in na katerem je predaval glavni inšpektor odbora za osuševanje Barja, inž. Sbrizaj, ni bila dovolj stična. Predavatelj je predstavljal predsednik MD g. dr. Pajnič.

Predavatelj je kljub temu, da je strokovnjak, spregovoril o Barju poljudno. Obširne tvarine seveda ni mogel povsem izkoristiti, izbral pa je iz nje najzanimivejše, kar more zanimati laška in tudi povprečnega poslušalca. Dobro je tudi pojasnil kaj je bistvo regulacije Ljubljance.

Najprej nam je razložil, kako je Barje nastalo. Profili zemeljskih plasti nam kažejo, da je geološka preteklost Barja zelo bogata. Geolog domnevajo, da so bile Alpe v pradobi združene z južnim (kraskim) gorovjem, torej s Krimom. Pozneje se je začel svet, kjer je zdaj Barje, pogrezati (v gornjem miotenu). Ostali so le otoki tega pogreznega gorovja, ki so se po tudi precej pogreznili. Ti otoki so n. pr. med drugimi Krim, Rožnik, Babno gorica, Plešivica, Ljubljanski grad, Šmarna gora itd.

V naslednji dobri se je pa začel nasprotni proces. V nastalo kotlino so začele reke naplavljati od severa gramoz, ki se je sprigel pod vplivom raztopljene apnenca in drugih raztopin v konglomerat. Tudi teren Barja, ne le Ljubljanskega polja, se je dvigal. Iz zemeljskih plasti so ugotovili, da je bilo na sedanjem Barju dvakrat jezero. Ko je voda odtekla, se je začela tvoriti šota iz barjanskega mahu; ker sta dve plasti šote v različnih globinah, sklepajo, da se je jezero iztekel dvakrat. To jezero je bilo del velikega savskega jezera, ki je pre-sahnilo, ko si je Savo izvrtala v soteski pri Zidanem mostu dovolj prostorno strugo.

Da je bilo Barje obljudeno že v kamnitih dobi, nam pričajo najdbe orodja iz te dobe. Te najdbe hrami naš muzej in so v splošnem znane. Predavatelj nam je pokazal nekaj slik predmetov iz kamnitih dober. Ker so naši tudi bronaste in bakrene predmete in ker izvirajo bronasti predmeti iz začetka bronske dobe, smatrajo, da so bili na Barju, tedanjem jezeru, naseljeni mostičarji že 1500 let pr. K. Bili so okrog 500 let v mostičarskih naselbinah, pozneje so se pa preselili najbrž na barjanske obrobne prostočolne, ker so se naše ohranjene stavbe na koleh. Kdaj je odtekla voda, je težko reči.

Barje stopi v zgodovino s prihodom Rimjanov. Na Ljubljaničani se je razvila živahnna plovba po vrtnicah. Za gradnjo Emone so plovili Rimljani kamien iz Podpeči. Najbrž so zaradi tega preložili strugo pri Podpeči, da so lažje izrabili to prometno žilo. Tam se nameč že pozno sledovali stare struge. V rimljanskih časih je bila struga Ljubljanskega dvakrat širša. Po Rimljanih so razrušili Emono barbari. Ko je zopet začelo vstajati mesto iznad razvalin, so sumnji graditelji odvajali ruševine v Ljubljano. In to so začeli utrjevati mestno, so v Ljubljano zabili na gosto piloti, kar je bilo morda dobro za utrbo, toda zožitev struge, jezovi in spalnice — vse to je začelo tako ovirati odtok vode, da je postal Barje v srednjem veku izrazito

močvirje, ki je bilo po tritečet letu na leto poplavljeno. Tudi v mestu je bilo več celo katastrofalnih povodnj.

Končno so začeli razmišljati, kako bi odpovedali nevarnost poplav. L. 1550 sta to vprašanje proučila italijanska strokovnjaka M. Bendahalo in St. De Grandi. Svetovala sta, da naj izkopijojo za Gradom prekop. Načrт se ni uresničil. V 17. stol. so se začeli puntati zaradi večnih poplav celo Planinci, čeprav je Planinska dolina 150 m višje od Barja in vezana z njim le s podzemskimi pritoki. Prihrumeli so v Ljubljano ter podrli jez z milnom za Škofijskim poslopjem.

Prvi se je resno lotil stvari Zorn pl. Mildenhelmu. Predlagal je, da osuši in kultivira 215 oravov sveta na jugovzhodni strani Tržaške ceste, če mu ga brezplačno prepusti. Temu so se pa nekateri prvotno uprili, čes, da bi zaradi tega zelo oskovan lov... Končno je pa Zorn vseeno dosegel svoj namen: ko so oblasti spredevale, kako lepo uspehe je dosegel Zorn, so začeli razmišljati o velikopotezni osuševanju Barja. Pater Gruber, profesor matematike v Ljubljani, je dobil častno načrт za izdelavo načrta za osušenje Barja. Gruberjevo delo je nadaljeval ženinski major Strupi. 25. XI. 1780 je bil Gruberjev prekop slavnostno otvorjen.

Po francoskih vojnah so se zopet lotili osuševanja Barja. L. 1819 je predložil dvojni stavni ravnatnik Francesco načrт, ki se pa niso realizirali. Pač pa so naredili l. 1828 Codellijev prekop in delno poglobili strugo ter odpravili jezove, kar je vplivalo precej ugodno na Barje. Sele l. 1857 je bil odobren načrt svetnika Beyerja za poglobitev Ljubljance in Gruberjevega prekopa. Strugi so poglobili 1.30 m globoko: delo je bilo končano l. 1867.

L. 1880 se je osnoval glavni odbor za obdelovanje Barja. Vendar se v prejšnjem stoletju potem niso več bavili z regulacijo Ljubljance drugače kot samo na papirju. Sele l. 1909 so se zopet začela dela.

Predavatelj je končno še govoril o kolonizaciji na Barju. V zvezi s tem je razložil, zakaj so potrebna regulacijska dela in kako bodo regulirali višino vode, ko bodo končana poglobitvena dela, o čemer smo že govorili na tem mestu. Prva hiša na Barju je bila postavljena ob ustju Iške. Ljublju se so naselili na Barju l. 1830, najprej v crni vasi. Društvo za obdelovanje Barja je mnogo storilo, da bi Barje lahko sprejelo čimprej ljudi, ki bi se lahko preživljali s poljedelstvom. Preizkuševali so, za kakšne vrste pridelkov je barjanska zemlja najprimernejša. Zanimivo je, da so ugotovili, da na Barju zelo dobro uspeva zlasti sladkorna pesa, za seno je pa ta zemlja idealna. Zelo uspešno je gnojenje z umetnimi gnojili. Barjanski zemlji je treba dodati tu in tam le apnenca, pa postane plodonosna kot zemlja v obljubljeni deželi. Ljudje pa mnogo greše, ker režejo preglaboko šoto in ker jo žegejo. (Zakaj jih nihče ne pouči?)

Predavatelj se je toplo zahvalil predsedniku g. dr. Pajniču, ki je spregovoril še nekoliko o zanimivi barjanski flori. Opisal je nastajanje šote iz barjanskega mahu in izredno zanimivo mesojedno rastlino roslisko.

Tako lep predavanjski večer je malo, poljudno-znanstvena predavanja prirodoslovne sekcije MD zaslužio, da se jih ljudje udeležujejo v večjem številu.

Veliki načrti ljubljanskih šahistov

Občni zbor LŠK — Priprave za ustanovitev slovenske šahovske zveze

Ljubljana, 27. januarja.

Sah je bil že od nekdaj v Ljubljani zelo v čilih in to ne malo po zaslugi marljivega šahovskega kluba. Dolgo vrsto let je Ljubljana prvačila v jugoslovenskem šahu, iz vrst članstva ljubljanskega šahovskega kluba so izšli priznani najboljši amaterji v državi. Od leta 1928 dalje pa LSK ni več deloval in so naši šahisti igrali sah le ne-organizirano. Na pobudo raznih prijateljev saha, predvsem našega velemojstra dr. Vidmarja, arh. Costaperaria, Mil. ml. Vidmarja ml. in Velkoslava Iskre pa se je LSK združil k novemu življenju s tem, da se je vršili 12. dec. občni zbor klubu. Na tem občinem zboru, ki ga je sklical častni predsednik dr. Vidmar, je bil izvoljen pripravljali odbor z nalogo, da do konca januarja reorganizira klub, priredi nova pravila, ki bodo primerena sedanjem času in da takoj začne s šahovskimi prireditvami. Odboru je predsedoval arh. Costaperaria, sodelavec pa je imel v Milanu Vidmarju ml. prof. Franekovič, Anton Preinfalku, Juliju Gabrovšku, Mirku Kralju, Bogu Plenčarju in Ljubomilu Furlaniju. Ta odbor je sroči na redem občenem zboru poklagal račun enome-sčnega dela.

Zborovanje, ki se je vršilo v restavranciji Slon, je bilo prav dobro obiskano. Udeležence je pozdravil predsednik arh. Costaperaria, ki se je uvodoma spomnil v decembra preminulega ustanovitelja, bivšega predsednika v častnega člena LŠK, šahovskega mojstra Henrika Pfeiferja. Pozdravil je tudi navzočega mojstra Vasja Pirca. Sledila so poročila posameznih funkcionarjev.

Klub je v kratki dobi svojega delovanja zbral 46 članov in je v ljubljanskih dnevnikih organiziral poročevalsko službo. Izdal je tudi članske izkaznice po osnutku predsednika, ki je tudi napravil osnutek za člana Vasja Pirca. Pri slučajnostih

je dobil odbor pooblastilo, da izvrši morebitne potrebne izpremembe v novih pravilih. Za klubski lokal so zborovalci izbrali kavarno Evropo.

Višnja gora napreduje

Višnja gora, 26. januarja.

V nedeljo je imelo naše tujsko-prometno in oplečevalno društvo, ki je načarjalo društvo te vrste na Dolnjakem, svoj redni letni občni zbor. V posebno veselje je načelo, da se je zbor udeležil v imenu banke uprave načelnika tujskoprometnega sveta g. dr. Šter, ki je ugotovil, da ima Višnja gora pokrajinsko tako lepo okolico, da je kot načelstvo ustvarjena za tujski promet. Boršt je društvo, načelnički pa je odnešel, da smo storili ta ali oni greti in da bi načelnički treba kaznovati. To metodo poznamo posebno izvoj vojnih časov in se ji prav nič ne čudimo. Pač pa se čudimo tako dostojnemu, resnemu in objektivnemu listu, da sploh more polemizirati s »Slovenskim Narodom«, ki o njem pravi, da piše v dosedaj naši žurnalistki nepoznamen, surove in prostokratni tonu in ga primerja s cerkvijo sovražnimi revolverskimi lističi, stojecimi v službi brezbožniške internacionale. Da, radi verjamemo, da naši ton »Slovenecu« ni všeč, ker mu je mnogo lažje odgovarjati na mevžanje, kakor pa na odkrite, možate besede, na logična zavračanja njegovih jezuitičkih zavjetov.

Desno in levo od Višnje gore, pri Sv. Duhu na Gradišču in na Kucju so krasni in pripravni smučarski tereni, ki privabljajo vedno več smučarjev. Vsak nedeljo izstopi v Višnji gori množica zimskih sportnikov, ki jih ljubezenovo sprejme tokajšnji sodnik g. Jože Rus, da jih popelje na najlepše smučarske terene. Njegovi požrtvovalnosti rečnamo v veliki meri zahvaliti, da prihaja tudi k nam vedno več smučarjev.

Lanskemu odboru se je posrečilo pridobiti celo letovniščarje iz Beograda, ki so bili tako zadovoljni, da so tudi za letos napovedali svoj prihod. Za požrtvovalno delo je bila odstopivšem odboru posebno po dr. Josipu Skofcu, Francetu Dolencu in Jakobu Seherju izročena zaslужena zahvala. V novem odboru so predsednik notar dr. Pešnik, podpredsednik Josip Skufca, tajnik Fr. Dolenc, blagajničarka ga. Marija Hötzl-Lehrmann ter odborniki Marija Spitzer, župnik Franc Vidmar, Matej Holmar, Fr. Jakšič, Gregor Tončić, Rudolf Pajk, Josip Novak, Andrej Bernik in Jože Volk.

Zelimo novemu odboru, da bi bilo njegovo delo čim uspešnejše in da bi se zimski sport v tujski promet čim bolj razvila v tem način lepem kraju, ki je bil doslej po kritici tako pozabijen in zapostavljen.

Opereta veselega temperamenta, smeha, zabave, humorja, petja, razkošja in novih slagerjev!

Kontesa pleše

Lien Deyers
Georg Aleksander

Trude Berliner, Tibor Halmay
in Hans Junkermann

Ljubljani roman mladega kneza, ki se noče poročiti s princem, katero so mu določili sorodniki!

Kot dopolnilo poleg najnovješega Ufingega tednika carben film M. Badjure:

ZIMSKI IZLET NA TRIGLAV:

Prekrasno!

Predstave ob 4., 1/8. in 1/10. ur

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Odprete planinske koče

Ljubljana, 27. januarja.

SPD sporoča, da so stalno odprete in oskrbovane sledeče planinske koče in domovi: Dom v Kamniški Bistrici, dom na Krvavcu in koča na Veliki planini.

Podružnica SPD v Mariboru sporoča,

da so odprete in oskrbovane vse koče na Pohorju.

Podružnica SPD v Celju naznana, da so odprete sledeče koče: Piskernikova koča v Celjskem pogorju.

Podružnica SPD v Kranju sporoča, da je Valvazorjeva koča stalno odprta in oskrbovana. Zaradi klijev za Prešernovo domovo je bila oglašena pri oskrbnici Valvazorjeve koče.

Mežiška podružnica SPD »Peca« sporoča, da je Uletova koča na Peci stalno odprta in oskrbovana vse zimo. V koči je nameščenih za zimske posetnike 44 postelj v kurjenih sobah. Nova oskrbnica in oskrbnik bosta skrbila za točno in solidno postrežbo.

Podružnica SPD v Škofji Loki naznana, da je koča na Ljubniku odprta in oskrbovana vse leto. Tura je priporočljiva zaradi izredno lepega razgleda.

Podružnica SPD v Bohinju sporoča, da je koča pod Bogatinom zaprta, radi posesti vse in vse informacije se dobri pri g. Tomazu Godcu v Bohinjski Bistrici.

Podružnica SPD v Trbovljah javlja, da je dom na Mrzlici odprt in oskrbovan vse leto.

Podružnica SPD v Črnomlju sporoča, da je Planinski dom na Mirni Gori vedno odprt in oskrbovan.

Podružnica SPD v Litiji naznana, da sta Tomazinova koča na Sv. Goru in koča na Sv. Pianini vse leto odprti in oskrbovani.

Podružnica SPD v Tržiču sporoča, da so v njem področju odprete sledeče planinske postojanke: Planinski dom na Kofcah, smučarski dom na Zelenici; oba vse leto odprtia in oskrbovana. Prav tako je odprtia in oskrbovana okrepčevalnica na Ljubljani.

Podružnica SPD v Zidanem mostu naznana, da je planinski dom na Lisi odprt in oskrbovan.

Upravni odbor SPD na Boču sporoča, da je restavracija na Boču odprta in oskrbovana.

Tudi ugotovitev

Ljubljana, 27. januarja.

Ko odpove »Slovenecu« tudi zadnji argumen, ki je že od nekdaj smešno, otrodjev mevžanje o »atu Narodu«, se mu oglaša star denuncijantska zilica, pa začne dopovedovati bodisi oblasti, ali pa ljudem, da smo storili ta ali oni greti in da bi načelnički treba kaznovati. To metodo poznamo posebno izvoj vojnih časov in se ji prav nič ne čudimo. Pač pa se čudimo tako dostojnemu, resnemu in objektivnemu listu, da sploh more polemizirati s »Slovenskim Narodom«, ki o njem pravi, da piše v dosedaj naši žurnalistki nepoznamen, surove in prostokratni tonu in ga primerja s cerkvijo sovražnimi revolverskimi lističi, stojecimi v službi brezbožniške internacionale. Da, radi verjamemo, da naši ton »Slovenecu« ni všeč, ker mu je mnogo lažje odgovarjati na mevžanje, kakor pa na odkrite, možate besede, na logična zavračanja njegovih jezuitičkih zavjetov.

Vse brezverstvo »Slovenskega Naroda« je v tem, da smo ugotovili, da slovensko ljudstvo nima prav nobenega povoda nositi sade svojih življev in Rim.

<p

Rdeča nosi dama, če je zaljubljena
Modro nosi dama, če je zvesta
Zeleno nosi dama, če upa, da bo srečno izteko
Rumeno nosi dama, če je ljubosumna

Skratka, modo v znanimenju ljubezni Vam kaže sijajna veseloigra sladkih šlagerjev, humorja, najlegantnejših damskega toata...

Pride!
Smeh!

MODA POD DIKTATURO LJUBEZNI

Dnevne vesti

— Odlikovanje vseučiliškega profesorja dr. Metoda Dolenca. Prezident češkoslovaške republike Masaryk je odlikoval našega znanega jurista, vseučiliškega profesorja Metoda Dolenca z redom Belgega Leva III. stopnje v znak priznanja za velike zasluge, ki si jih je pridobil na polju kulturnega izobraževanja med obema narodoma.

— Novi predsednik PZ. Dosedanjem predsednik Pokojinskega zavoda v Ljubljani g. Vekoslav Virtovec je razrešen svojih dolžnosti. Na njegovo mesto je imenovan bivši veliki župan in državni svetnik v pokoju dr. Vilko Baltič.

Prastediona bo izplačevala nadaljnjo kvoto 10 odst. Prva hrvatska štendionica v Zagrebu objavlja, da bo izplačevala v februarju, marec in aprilu, pričenši s 1. februarjem na stare vloge, ki po stanju 23. aprila 1932 niso presegale 5000 Din., nadaljnjo kvoto 10 odst. Pri izplačilih se bodo odgovarjali zneski, ki so bili na te vloge ob prejšnjem kvoti 20 odst. od 23. aprila 1932 do dneva izplačila že dvignjeli. Zneski, ki jih vlagatelji iz naslova te kvote do 30. aprila ne bi dvignili, se preneso na nove terjatve, s katerimi se lahko vsak čas svobodno razpolaga.

— Smrt odilčne slovenske zene. V Kranju je umrla včeraj popoldan gospa Matilda Majdič roj. Kotnik, mati naše znanice operne pevke Vere Majdičeve. Pokojna je bila vbor plemenite žene in skrbne matere, ki je vzgojila 3 sinove in 8 hčera tako dobro, da zavzemajo v našem javnem in zasebnem življenju odljena mesta. Podlegla je dolgi mučni bolezni. Daleč naokrog znano ugledno Majdičevu družino je zadel z ujeno smrtno bud udarec. Zemske ostanke plemenite pokojne polože v večnemu pokopališču v Kranju ob 15.30 na pokopališče v Kranju. Bodil ji lahka zemlja, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

— Poslovni adresar ne dobi nobene odškodnine od države. Lastnik podjetja »Praškovski adresar« v Beogradu Adolf Sertič je tožil državo, zahtevajoč odškodnine po zakonu o pobiranju neljubo konkurence, radi državnega »Privrednega adresara kraljevine Jugoslavije« in s tem v zvezi je cirkularno obveščen, ki so mu dala oglase za njegov poslovni adresar, da bo svoje obveznosti napravil upornal, ko dobi od države zahtevano odškodnino. Prvotopostojan bograjsko trgovsko sodišče je pa tožbo zavrnilo in kasnejško sodišče je razsočilo potrdilo. Obveščajo se vsi interesenti, da Adolf Sertič in njegov poslovni adresar ne bosta dobila od države nobene odškodnino.

— Nov tehnik. V Sarajevu začne te dni izhajati nov muslimanski tehnik »Stampa«, ki ga bo izdajal Edhem Miral.

— Koroški novice. Kakor so listi počeli, sta v Spodnjih Trušnjah pri Vážnbergu orožna smrtna zaboda posestnika Franca Urbasa. Njegov oče je izza nekega procesa dolgal velikovškemu odvetniku Ravniharju 450 Šilingov. Ker denarja ni bilo pri hiši, mu je sodišče zarubilo kravo, dva prasišča v voz. Eksekutor je pršel v spravilstvu dveh orožnikov in hotel otvoriti dražbo. Mesar in dva kupeca sta bila že navzoča. Urbas se je dražbi odločno uprl, v nastalem prepriku ga je eden izmed orožnikov smrtno ranil z bajonetom. Zaostni dogodek je bil povod velikih protestnih demonstracij v Velikovcu in končno so bile oblasti prisiljene, da so oba orožnika odpustile. — Koroški Slovenec prinaša obširno poročilo o goslovanju koroških pevcev v Sloveniji pod naslovom »Triumf naše pesmi v Jugoslaviji«. Uvodoma navaja, da so solze veselja rošle oko, ko so se vrzali fantje in možje s svojega znakovlavnega pohoda v Slovenijo. Tega uspeha se raduje ves slovenski Koroštan. Turneja, ki se je zaključila vesteinsko zadovoljivo, je na najočitnejši način dokazala, kolika je vera naroda, ki je sicer najhen po številu, a slein v svoji narodni zvesti in narodni solidarnosti.

— Valilna jaja: Kraljevska banska uprava namerava tudi letos posvečati vso pažnjo povzdrigi perutinistarstva in poglobiti znanjanje za njo naše domače gradnino rjeve Stajerske kokosi. Zaradi tega bo oddaja plemenska jaja po 1. Din komad. Razliko 2 Din in transportne stroške nosi kraljevska banska uprava. Interesenti, stanujti v mestu Ljubljani, naj se javijo najkasneje do 10. februarja na mestnem gospodarskem uradu, ker se po tem roku ne bo moglo več naročiti upoštevanja.

— Podražitev kruha v Zemunu. Tudi v Zemunu so peki kruh podražili, in sicer za 50 para pri kg, tako da stane zdaj črni 3, polbeli 3.50, beli pa 4 Din. Podražitev je najbolj zadeba siromašne sloje, ki jim je kruh glavna hrana.

— Matuškina soproga v Suboticu. V sredo zvečer se je pripeljala z brzovlakom v Subotico soproga znanega zločincu Silvestra Matuške. Iz Subotice se je odpeljala v Čantavir na pogreb svoje matere Terezije Der.

— Vreme: Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in mirzlo. Včeraj je v Zagrebu, Sarajevu in Skoplju snežilo, dru-

Iz Ljubljane

— Ij zaključek cikla fotoamaterskih predavanj. Včeraj je zaključil ciklus fotoamaterskih predavanj v Gregorićevi fotoamaterski predavalnici predavatelj g. Pavel Gregorić. Predavatelj je mlad amater, ki ni le ob skrajne mladosti praktik, temveč tudi izvrstni teoretičar. S svojo visokošolsko fotografisko naobrazbo, z večletnimi poizkusi in prevodno praksjo si je izbral zanimiv tem: Snemanje pri umetni fotografski teoriji in praktiki Svoje izbrano in zanimivo predavanje je podprtih s praktičnimi poskusi na najmodernejšem povečevalniku, ki ga je za fotoamatersko posvetovano nabavila tvrdka Gregorić, in v nebotripraktiski načini posnetki v diapozitivih. Vsa predavanja so bila načita z zamudo, tako da je vedno članov po prejemu knjige 1. 1932, ki je izšla v 1. 1931, plačala šele članarinu za l. 1931, zamuda v izdajanju knjig pa je zopet imela svoj vzrok v pomjanjanju sredstev za tisk. Dosej se je članarinu pobrala naknadno ob izidu Glasnica ozir. Prisodostolnih razprav. Obe serijski pa sta izhajali z zamudo, tako da je vedno članov po prejemu knjige 1. 1932, ki je izšla v 1. 1931, plačala šele članarinu za l. 1931, zamuda v izdajanju knjig pa je zopet imela svoj vzrok v pomjanjanju sredstev za tisk. Zato je sklenil občni zbor drustva, naj se odstoji članarinu pobira v skladu s koledarskim letom in zgoraj pojasnjeni zastanki, ki se jih vedno članov morda niti ni prav zavedala, čimprej vplaca.

— Ij Nekaterje prometnje ceste so še vedno zasnežene, ker pač ne morejo tako hitro skidati snega sami stalni delavci cestnega nadzorstva. Promet sicer ni oviran, vendar ga ne pospešuje debela snežna skorja, ki tvori velike kotanje. Zlasti bi bilo priporočljivo, da bi skidali sneg čim prej na Miklošičeve cesti v zgornjem delu pri kolodvoru, kjer prihajajo v mesto tudi tujevi. Seveda ne le zaradi tujev, pač pa zaradi prometa, ki je tudi nedvomno najizvajnejši. Prav tako je zanemarjeno cestno križišče Ajdovščina, kjer je tako zivahn promet kot na Marijinem trgu. Prave poplavne se nam obetajo ob južnem vremenu, če ne bo prej pošteno odstili cest.

— Ij v tiskovih državorednih zopet pojede sekira. Več kostanjev je načela goba, da ne kaže drugega, kot da jih podro. To bolezen lahko nalezete se zdrava drevesa, zato je res potrebno, da iztrebijo čim prej gobaste kostanje. Nekateri konstanji so še mladi, a so že trhli. Konstanji so zacetli hitri po budi zimi l. 1929, ko jih je mnogo razpokalo od mrazu. Tedaj seveda niso takoj zacetli počitati načetni dreves, zdaj pa ne smo več odlašati, če hočemo ohraniti zdrava. Vzreti, ki nastanejo po podnih drevesih, bodo izpolnili z mladimi drevesi ter se meščanom ni treba batiti, da jim nameravajo postaviti tudi tu namesto dreves stebre.

Danes in jutri ob 14. ZKD opereta v Elitnem kinu Matici

Kongres pleš

Lilian Harvey — Willy Fritsch, Conrad Veidt, Lil Dagover, Otto Wallburg, Paul Hörbiger

— Ij Ribji trg je bil zopet slab založen. Zdaj je najslabše sezona za ribolov na morju zaradi burje. Sicer je pa vseeno najsi je na trgu še toliko rib, če jih nihče ne kupi. Konec meseca se pozna tudi na ribjem trgu. Izmed morskih rib je bilo še največ cevuljov. Male so prodajali po 36 Din, velike pa po 40 Din. Teh rib je bilo le okrog 10 kg. Tudi tuni ni bilo mnogo, prodajali so ga po 40 Din. Razen kalamarov, ki jih je bilo komaj za vzorec in ki so jih prodajali po 36 Din, je bilo še nekaj kilogramov svolj, ki so bile po 44 Din kg. Prodajalec je ponujal tudi skoljke, kilogram po 16 Din, ki pa niso pri nas očividno posebno priljubljene. Rečnih rib je bilo tudi nekoliko manj, ker je pač zdaj ribov težaven. Po večini so prodajali žive ribe, nekoliko jih je pa bilo tudi zmrzljajenih. Žive štekte so bile po 30 Din, zmrzljene pa po 26 do 28 Din. Karpe in some so prodajali kot navadno po 20 Din. Žabe imajo tudi stalno ceno. Cena se ravna po velikosti in tolscovi kraku, ki so po dinariju do 15 Din komad.

— Ij Zdrženje trgovcev v Ljubljani ponovno opozarja gg. člane, da potete rok za vložitev davčne prijave za odmero priobutnine neprreklicno dne 30. t. m. Omi, ki prijave do tega dne ne morejo vložiti, naj zaprosijo pri davčni upravi za podajanje roka. Prijave za davčni na skupni poslovni promet pa je vložiti do 31. t. m. Uprava.

— Ij Šentjakobske gledališče v Mestnem domu. V soboto 28. januarja bo premiera izvrstne veseljigre »Držni plavač« v režiji g. Karusa. Veseljigra je polna izvrstnih doživljajev in zdravega humorja. Naslovno vlogo igra g. M. Košak, poleg njega pa se deluje skoraj vse ansambel. Mesto obolelega g. Škerlja igra vlogo dr. Lobje Petrovič, vlogo Petroviča pa igra Karus. Kdo se bo že res dobro zabavati, naj poseti predstavo. Vstopnice se dobre od 10. do 12. in od 15. do 17. ure v veliki dvorani Mestnega doma. V nedeljo 29. bo prva repriza iste veseljigre. Posetite.

— Ij Lutkovno gledališče na Taboru uporablja v nedeljo 29. t. m. ob pol 16. uri igro v 4. dejanju »Pepelko«, ki jo je priredil za lutkovno scene g. Zidarč. — Zopet bodo imeli naši malčki priliko obujati domačijo in se poglabljati v usodo osavzljene Pepelke po svoji mačehi ter poznavati resnico in laž. Isto redijo g. Počivalnik. Med igro in odmori igra društveni jazzband.

— Predavanje in kulturni filmi v Državi za zgradbo sokolskega doma v Ščitki Jutri se bo vršilo drugo predavanje v letošnjem letu pod okriljem ZKD v Sokolskem domu v Ščitki. Zadnje predavanje je v ospodarski in socijalni krizi je vzbudilo veliko zanimanje in uspeh. Drugo predavanje bo imel g. prof. Stepišnik Dragič o »Povojni Evropi v njenih političnih razmerah. Drugi del včeraja pa je namenjen kulturnim filmom »Novidni oblasti«, »Def in grmenec,

»Tajanstveni brod« in »Sveto brdo Athos«. Predavanje se bo vršilo ob 20. v Sokolskem domu. Vstopnina je 2 do 4 Din.

— Ij Sestanek Zveze naprednih jugoslovenskih akademikov staršev v Ljubljani se bo vršil v nedeljo 29. t. m. v restavraciji »Zvezdek« s pričetkom ob 6. uri popolnega. Na sestanku bo poročal g. minister Kramer o gospodarskem in političnem položaju v državi. Vse člane vladno vabi, da se teguvačnega sestanka zanesljivo udeleži jo. — Odbor.

— Ij Muzejko društvo za Slovenijo v Ljubljani prosi svoje člane, da čimprej povravnajo članarino, ker so publikacije obeh sekicij v tisku. Dosej se je članarina pobrala naknadno ob izidu Glasnica ozir. Prisodostolnih razprav. Obe serijski pa sta izhajali z zamudo, tako da je vedno članov po prejemu knjige 1. 1932, ki je izšla v 1. 1931, plačala šele članarinu za l. 1931, zamuda v izdajanju knjig pa je zopet imela svoj vzrok v pomjanjanju sredstev za tisk. Zato je sklenil občni zbor drustva, naj se odstoji članarinu pobira v skladu s koledarskim letom in zgoraj pojasnjeni zastanki, ki se jih vedno članov morda niti ni prav zavedala, čimprej vplaca.

— Ij Sokol Šiška. Dne 29. t. m. v občni zbor, na katerem bo o politični situaciji poročal minister dr. A. Kramer, v slučaju njegove odstopnosti g. dr. Stane Rape, na rodni poslanec. Vabi vse člane v prijatelje organizacije, da se udeleži v tem večjem štuvaju.

— Ij Lovski ples. Da ostanejo zvesti tradiciji, priredeči tudi letos lovci svoj ples, in sicer, kakor po navadi, na predverje svečnice na Taboru. Da bo zavaba bolj domača in prisrčna, kar se pri nas večkrat pogreša, že le žele, da bo oblik obilen in da bo kolikor mogoče mnogo lovskih in sportnih krovjev. Ker je čisti dobitek namenjen »Zelenemu križu«, v prvi vrsti za onemogočenje lovcev, ki se čuvajo, je tem bolj upravljena naša predelitev. Vstopnina je 15 Din, za poklicne lovce po polovico.

— Ij Danes opereta »Kongres pleš« v filmskem programu ZKD. Ob 14. uri predvaja ZKD v prostorih Elitnega kina Matice priljubljeno Utinovo opereto »Kongres pleš«. Melodijozno filmsko delo, ki je svojčas doseglo ob premieri ogromen uspeh, si bo danes vsakodan red skenir pogled. Saj srečamo v filmu samo naše ljubljence, državljence, v slajderji skladatelja W. R. Heymann, popularni in znani že vseposod bo do gotovo znova razmajali staro in mlado, zato naj si film »Kongres pleš« vsakogleda.

— Ij Danes opereta »Kongres pleš« v filmskem programu ZKD. Ob 14. uri predvaja ZKD v prostorih Elitnega kina Matice priljubljeno Utinovo opereto »Kongres pleš«. Melodijozno filmsko delo, ki je svojčas doseglo ob premieri ogromen uspeh, si bo danes vsakodan red skenir pogled. Saj srečamo v filmu samo naše ljubljence, državljence, v slajderji skladatelja W. R. Heymann, popularni in znani že vseposod bo do gotovo znova razmajali staro in mlado, zato naj si film »Kongres pleš« vsakogleda.

— Ij Lepota predpisuje. Kdor je lep, mora se posebno paziti na to, da z vztrajno uporabo dobre Chlorodont zobne paste doseže lepe zobe. Poskus Vas bo prepričal. — Tuba Din 8.

Teritorijalna razmejitev bolniških blagajn

Pojasnilo zagrebškega »Merkurja« na članek, ki smo ga objavili

20. t. m.

Ljubljana, 27. januarja
Dne 20. t. m. ste v članku o vprašanju našega splošnega socijalnega zavarovanja in njega sanacijo omenili tudi, da pomeni teritorialna razmejitev privavnih društvenih bolniških blagajn (to je Trg. bol. in pod. drustva v Ljubljani, Trgovacke omladine v Beogradu in »Merkurju« v Zagrebu) na župni korak v sanaciji sedanjih razmer v našem socijalnem zavarovanju. Iz članka ni videti, da je vse to še kombinacija, nego se je zdelo, da je razdelitev v interesne sfere že gotova stvar, ker je bilo posebej naglašeno, da bo odsej v dravski banovini delovalo samo Trg. bol. in pod. drustvo v Ljubljani in da bo zaradi tega »Merkur« prenehal delovati na Slovenskem ter bo omelan na ozemlje bivše Hrvatske, Slavonije in Dalmacije.

Da se preprečijo pomeote in napačna tolmačenja in počake pravo stanje, sporočamo, da je sicer SUZORV v predlogu za izpremembo statuta zahteval teritorialno razmejitev delokrogov privavnih društvenih blagajn, vendar pa je »Merkur«, katerega priv. društvena bol. blagajna deluje po vsej državi, ukrepljeni nujne korake, da se v interesu njegovih 20.000 članov, ki žive v vseh delih države, tako parcelacija prepreči. Priznamo, da bi bili v razmejitev interesu društva »Merkur« zelo resno tangirani, moramo pa naglasiti, da bi z njo zelo veliko izgubili tudi sedanj člani »Merkurja«, ker nobeno izmed sorodnih društiev ne nudi svojim članom istih ugodnosti, kakor jih uživajo člani »Merkurja«. V tem je tudi vzrok, da je »Merkur« mogel razširiti svojo organi-

zacijsko po vsej državi v letu 1931, ki se je pa v tem lanskem letu že poravnal. Interesantno je vrhu tega se to, da »Merkur«

Maurice Bedel

23

Filipina

Roma

Vrgel je vejo v zrak, jo ujet z drugo roko, jo stukal in balanciral z njo na enem prstu. Človek bi mislil, da ima pred seboj žonglerja. Končno je stisnil vejo z obema rokama in namršil obrvi. Zaslutil je odpor, ki mu ne bo kos; kar je vrgel vejo Filipini k nogam, rekoč:

— Ni vredno, da bi si človek umazal roke.

— Saj sem tudi jaz mislila, da ni vredno, — je dejala naivno dekle.

Pot ju je vodila vedno globlje v gozd. Slišala sta glasove, kllice. V gozdu je bilo polno nedeljskih rimskev izletnikov, ki so bili prišli odpocit si od balkonov beneškega palače, razjasnit obraz in zrahljati živce.

Rafaelo to ni bilo po volji. Zdela se je, da ni več takoj navdušen za opisovanje svojih atletskih junaštev, kar je bil prvotno. Napeto je poslušal in pogled mu je nekam plaho uhajal v gozdu. Zopet je prijet Filipino za roko, toda čim je nekdo zaklical, jo je brž izpuštal; potem jo je pa zopet prijet. Opotekal se je med željo pospešiti svojo ljubavno naravo, objeti dekle okrog pasu in pritisniti jo na svoje srce, ter med strahom, da bi ga za ljubezen neobčutljivi komisar ne opazil in izdal. Zagledal je kostanj z debelim debлом; za njim je hotel odkriti Filipini svoje krvaveče srce.

— Evo, prekrasno drevo stoji tam, — je dejal.

Gleda na nalogo, ki mu jo je bil namenil, je moral biti kostanj res čudovito drevo. Odvedel je Filipino za ta zakin in jo povabil, naj sede z njim na mah.

— Kako lepo je tu, — je pomislila.

— Kako zanimiva pustolovščina.

Zvočni kino Ideal

Senzacija! Premiera! Pozor! Trgovci z belim blagom na poslu! Oglejte si njih podlo delo v filmu

Roman male Inge

Maria Solveg, Oskar Marlon, Oskar Homolka, Kurt Gerron
Samouše danes!

Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer!

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Brez posebnega obvestila

V neizmerni žalosti javljamo tužno vest, da je naša preljuba mama, sestra, tašča, stara mati, svakinja in teta, gospa

Matilda Majdič roj. Kotnik

danes ob 17. uri po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage pokojnice bo v soboto, 28. januarja 1933, ob 15.30 uri iz hiše žalosti na pokopališče v Kranju.

Maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Kranju.

Predrago in nepozabno pokojnico ohranimo v blagem spominu!

V KRAJU, dne 26. januarja 1933.

Vinko, Demeter, Marica, Vera, Mira, Zora, Kornel Majdič, Saša Antonijević, Zdenka Šilović, Ema Aranicki, Leja Lončarič, otroci; — Ana Lenarčič, Ema Zadurowicz, Marija Uffenheimer, sestre; — Vera Majdič, roj. Operman, sinaha; — Milisav Antonijević, brig. general, inž. Josip Šilović, dr. Fedor Aranicki, Josip Lončarič, zeti; — Vinko, Vladko, Saša, Nadica, Nevenka, Jožek, Svetislav, Jožek, Marko, unuki in vnukinje; — Josip Lenarčič, Ludomir vitez Zadurowicz, svaka; — inž. Milan Lenarčič, Zora dr. Lovrenčičeva, nečak in nečakinja.

Krvava bitka v Dresdenu

Spopad med policijo in komunisti — 9 mrtvih in 11 težko ranjenih

peljali v bližnjo bolnico in mnogi so že med prevozom umrli. Do petih zjutraj so našeli 9 mrtvih in 11 težko ranjenih.

Romantična ugrabitev z letalom

Jerry Spurling ima sicer angleški priimek, je pa čistokrvni Avstrijec. Pariska policija ga je pred tremi tedni aretirala in zdaj razmišlja o starci resnic, da človeka po veselju rada glava boli. Mož ni več mlad, pa tudi ne star, okrog 30 jih ima, je lep, elegant in zna posebno lepo plesati. Večkrat se je zasukalo z njim neko 17 letno dekle. Iz oddišne pariške rodbine in kralja je bil prepričan, da brez njega ne bi moglo živeti. Hudobni jezik trdijo, da se je Spurling najprej prepričal, da so de narne razmere njenega očeta v najlepšem redu. Morda se je pa kar brez vsake zahrbtne misli zagledal v lepo dekle, ki je o njiju splošno znano, da bo imela čedno doto.

Nekega letega dne, bilo je v začetku decembra, sta odšla zaljubljena z doma in se nista več vrnila. Ko so začeli iskati hčerkko, je bilo s svojim ljubljenskim plesalcem že visoko nad valovi Rokavskega preliva na poti proti Angliji. Zaljubljena sta odletela do Grena-Green v romantičen kotiček stare Škotske, kjer ju je protestantski pastor poročil. Dokler sta imela dovolj denarja, sta živelna imenitno. Potem je pa Spurling zastavil nakit svoje žene v Manchesteru in pisal lastu, naj mu posluje na račun hčerkine dote. Tast je pa zelo energičen mož in je postal na mestu dote v Manchesteru mučno prošnjo policiji, naj mu pripelje nazaj ugrabljeno hčerkko, sklicujoč se na francoske zvezne francoskih državljanov v tujini, če niso sklenjene pred francoskim konzulom. Niegova prošnja je bila sedaj uslušana.

Pa tudi Spurling sam se je vrnil v začetku januarja v Pariz in je bil takoj aretiran. Hči je zdaj zopet pri starših in je zopet dekle, ker je bil njen zakon neveljaven. Romantična prigoda je pa imela še neprjeten epilog. Neki angleški novinar se je odpeljal v Pariz, da bi zbral podatke za senzacionalen članek o romantični ugrabitev z letalom, pa so ga tudi aretirali, ker se je zdel pariški policiji sumljiv, da je sodeloval pri ugrabitvi. Sele na posredovanje angleškega konzula je bil proti kavciji izpuščen. Spurling trdi v preiskovalnem zaporu, da je imel najboljše namene in da je kršil zakon le iz čiste ljubezni. Preiskovalni sodnik mu pa ne verjam in pravi, da bo moral še malo posedeti v zaporu.

Veličina človeških dejanj se odraža samo v koristi splošnosti.